

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра маркетинг, комерційна діяльність та економічна теорія

МАРКЕТИНГОВИЙ ПІДХІД ЩОДО ОНОВЛЕННЯ ПАРКУ МАНЕВРОВИХ
ТЕПЛОВОЗІВ ЗАЛІЗНИЦЬ УКРАЇНИ

Пояснювальна записка і розрахунки

до дипломної роботи

МРЕ. 300.01.14.05 ПЗ

Розробив студент групи 215-М-Д23
спеціальності 075 «Маркетинг»
(роботу виконано самостійно, відповідно до принципів академічної доброчесності)

Дмитро КИЦЕНКО

Керівник: професор, докт. техн. наук

Юрій КАЛАБУХІН

Рецензент: доцент, канд. екон. наук

Наталія КАМЕНЕВА

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на тему «Маркетинговий підхід щодо оновлення парку маневрових тепловозів залізниць України» містить 91 сторінку, 27 таблиць, 12 рисунків.

Актуальність теми. На теперішній час на залізницях України пристанційні, маневрові і маневрово-вивізні роботи здійснюються парком маневрових тепловозів закордонного виробництва в основному виробництва Чехії. Знос цього типу рухомого складу досяг більше 90% і вимагає негайного оновлення. Тому маркетинговий підхід щодо оновлення парку маневрових тепловозів залізниць України за рахунок придбання сучасних зразків техніки є актуальним.

Метою роботи є – на основі аналізу динаміки зміни основних показників вантажних перевезень АТ «Укрзалізниця» за період з 2006 року по 2021 рік, які здійснюються тепловозною тягою підвести висновки роботи за відповідний період і надати прогноз цих показників на 2025 рік. Дослідити вплив оновлення парку маневрових тепловозів на ефективність діяльності АТ «Укрзалізниця». На основі цього оцінити підвищення ефективності локомотивного господарства на принципах маркетингу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, науково-методичних і прикладних положень підвищення ефективності локомотивного господарства за рахунок оновлення парку маневрових тепловозів на принципах маркетингу.

Об'єктом дослідження виступає процес техніко-економічного обґрунтування варіантів оновлення парку маневрових тепловозів за розрахунковий період.

Ключові слова: маркетингові стратегії, маркетинговий підхід, транспортний маркетинг, економічний аналіз, регресійний аналіз, прогнозування, маневровий тепловоз, оновлення рухомого складу залізниць, економічна ефективність.

ABSTRACT

The qualification work on the topic "Marketing approach to the renewal of the fleet of shunting diesel locomotives of the Ukrainian railways" contains 91 pages, 27 tables, 12 figures.

The relevance of the topic. At the present time, on the railways of Ukraine, station, shunting and shunting work is carried out by a fleet of shunting diesel locomotives of foreign production, mainly Czech production. The wear and tear of this type of rolling stock has reached more than 90% and requires immediate renewal. Therefore, the marketing approach to the renewal of the fleet of shunting diesel locomotives of the railways of Ukraine due to the purchase of modern models of equipment is relevant.

The purpose of the work is to summarize the results of the work for the corresponding period and give a forecast of these indicators for 2025 based on the analysis of the dynamics of changes in the main indicators of cargo transportation of JSC «Ukrzaliznytsia» for the period from 2006 to 2021, which are carried out by locomotive traction. To investigate the influence of renewal of the fleet of shunting diesel locomotives on the efficiency of JSC «Ukrzaliznytsia». Based on this, evaluate the increase in the efficiency of the locomotive industry based on the principles of marketing.

The subject of the research is a combination of theoretical, scientific-methodical and applied provisions for increasing the efficiency of the locomotive industry due to the renewal of the fleet of shunting diesel locomotives based on the principles of marketing.

The object of the study is the process of technical and economic substantiation of options for updating the fleet of shunting diesel locomotives for the calculation period.

Keywords: marketing strategies, marketing approach, transport marketing, economic analysis, regression analysis, forecasting, shunting diesel locomotive, renewal of railway rolling stock, economic efficiency

Зміст

Вступ	6
1 Маркетинговий підхід до інновацій та інвестиційної діяльності	11
1.1 Роль інновацій та інвестиційної діяльності у соціально-економічному розвитку	11
1.2 Маркетинг і інновації як головні фактори розвитку підприємства	22
2 Аналіз та прогноз основних показників вантажних перевезень та стану парку маневрових тепловозів АТ «Укрзалізниця»	24
2.1 Аналіз динаміки основних показників вантажних перевезень АТ «Укрзалізниця» за період з 2006 по 2021 роки та прогнозування на 2025 рік на основі фактичного часового ряду	24
2.2 Аналіз вікового та технічного стану маневрових тепловозів	35
2.3 Регресійний аналіз та прогнозування експлуатаційного парку маневрових тепловозів на 2025 рік	35
3 Маркетинговий підхід щодо оцінки ефективності оновлення парку маневрових тепловозів	51
3.1 Обґрунтування необхідності оновлення парку маневрових тепловозів та вибір базового зразка	51
3.2 Методика визначення економічного ефекту	52
3.3 Нормативні документи з визначення експлуатаційних витрат для використання маневрових тепловозів	57
3.4 Визначення одноразових витрат (капітальних вкладень)	60
3.5 Визначення економії експлуатаційних витрат	61
3.6 Визначення соціального і екологічного ефекту	71

					МРЕ. 300.01.14.05 ПЗ			
Змн	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата				
Розроб.	Кищенко				Маркетинговий підхід щодо оновлення парку маневрових тепловозів залізниць України	Літ.	Арк.	Аркушів
Перевір.	Калабухін						4	91
Реценз.	Каменева					УкрДУЗТ		
Н. контр.	Мкртичьян							
Затверд.	Зоріна							

3.7 Розрахунок економічного ефекту від використання структурними підрозділами АТ «Укрзалізниця» оновленого парку маневрових тепловозів	77
Висновки	82
Список використаних джерел	85

					МРЕ. 300.01.14.05 ПЗ	Арк.
						5
<i>Змн.</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>		

Список використаних джерел

- 1 Комплексна програма оновлення залізничного рухомого складу України на 2008-2020 роки: Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 14 жовтня 2008 року № 1259. – 28 с.
- 2 Ейтутіс Г.К. Реформування залізничного транспорту України – один із можливих шляхів підвищення ефективності його функціонування в сучасних економічних умовах / Г.К. Ейтутіс, Н.М. Кудрицька // Економіст. – 2008. – № 5. – С. 39-41.
- 3 Якименко Н.В. Методологічні основи державного регулювання розвитку залізничного транспорту України / Н. В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ. – 2010. – №31. – С. 197 – 202.
- 4 Сергієнко, М.І. Локомотивне господарство Українських залізниць: сьогодні і завтра / М.І. Сергієнко // Залізничний транспорт України. – 2005. – № 1. – С. 53-54.
- 5 Зоріна О.І., Осипенко Н.В. Шляхи підвищення ефективності використання рухомого складу // Збірник наукових праць УкрДАЗТ. Українська державна академія залізничного транспорту. – 2009. – № 95. – С. 95-99.
- 6 Стешенко О.Д. Шляхи поліпшення фінансового стану служби локомотивного господарства // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). Українська державна академія залізничного транспорту, 2012. – № 38. – С. 99.
- 7 Суховєєва С.О. Підвищення якості роботи структурних підрозділів локомотивного господарства // Зб. наук. праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». Державний економіко-технологічний університет транспорту, 2010. – № 14 (Додаток). – С. 95-102.
- 8 Ситнікова Л.М. Основні напрями підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів у локомотивному господарстві // Зб. наук.

праць студентів ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління». Державний економіко-технологічний університет транспорту. – 2011. – № Ч.2. – С. 11-116.

9 Сорока Н.В. Економічне обґрунтування необхідності вдосконалення структури тягового рухомого складу // Зб. наук. праць ДЕТУТ. Серія "Економіка і управління". Державний економіко-технологічний університет транспорту. – 2008. – № 12. – С. 129-134.

10 Дикань В.Л. Забезпечення ефективності інноваційної діяльності підприємств залізничного транспорту : монографія. / Дикань В.Л., Зубенко В.О. – Х.: УкрДАЗТ, 2008. – 194 с.

11 Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навч. посібник / С.М. Ілляшенко – Суми: ВТД Університетська книга, 2005. – 324 с.

12 Ілляшенко С.М. Актуальні проблеми товарної політики / С.М. Ілляшенко // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – 2003. – №1 – 2003. – С. 111-123.

13 Кардаш В.Я Маркетингова товарна політика: Навч. метод. посіб. / В.Я Кардаш. – К.: КНЕУ – 2003. – 250 с.

14 Кардаш В.Я Маркетингова інноваційна політика: Навч. посіб. / В.Я Кардаш. – К.: КНЕУ – 2005. – 124 с.

15 Сенишин О.С. Маркетинг: Навч. посібник / О.С. Сенишин, О.В. Кривешко. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. – 347 с.

16 Балацький Є.О. Маркетинг: Навч. посібник / Є.О. Балацький, А.Ф. Бондаренко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 397 с.

17 Мальченко В.М. Маркетинг послуг: Навч. посібник / Мальченко В.М. – К.: КНЕУ, 2006. – 360 с.

18 Шканова О.М. Маркетинг послуг: Навч. посібник / О.М. Шканова. – К.: Кондор, 2012. – 220 с.

19 Ткаченко В.А. Маркетинг послуг: Навч. посібник / В.А. Ткаченко. – К.: ЦУЛ, 2014. – 244 с.

20 Зоріна О.І. Маркетинг транспортних послуг: Навч. посібник / О.І. Зоріна, В.А. Волохов, І.В. Волохова та ін.; за ред.. О.І. Зоріної. – Харків: УкрДУЗТ, 2018. – 305 с.

21 Вачевський М.В. Маркетинг у сфері транспортних послуг: Навч. посібник / М.В. Вачевський, В.Г. Скотний. – К.: ЦНЛ, 2011. – 232 с.

22 Майдебура Е.В. Маркетинг транспортних послуг / Е.В. Майдебура. – К.: Віра – 2011. – 574.

23 Окландер М.А. Маркетингова система підприємства залізничного транспорту України / М.А. Окландер, І.О. Жарська // Маркетинг в Україні. – 2007 – № 2. – 2007. – С. 19-24.

24 Окландер М.А. Маркетингові аспекти реформування залізничного транспорту / Монографія / М.А. Окландер, І.О. Жарська. – Одеса: Астропринт, 2010. – 248 с.

25 Синькевич Н.І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018 р. – 97 с.

26 Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз господарської діяльності [Електронний ресурс]: підручник / І.М. Парасій-Вергуненко: за ред. Л.М. Кіндрацької. – К.: КНЕУ, 2016. – 629 с.

27 Серединська В.М. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2010. – 624 с.

28 Волкова Н.А. Економічний аналіз: Навч. посібник. / Н.А Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт. – 2015. – 310 с.

29 Зоріна О.І. Економічний аналіз господарської діяльності транспортних систем: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2016. – 42 с.

30 Дикань В.Л. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств залізничного транспорту: підручник / В.Л. Дикань, В.В. Компанієць, І.Л. Назаренко. – Харків: УкрДАЗТ, 2013. – 504 с.

31 Балака Є.І., Балака Л.А., Зоріна О.І. та ін. Основи економічного і соціального прогнозування: Навч. посібник. – Харків: ХарДАЗТ, 2001.

32 Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник. / А.М. Єріна. – К.: КНЕУ, 2011. – 170 с.

33 Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. пос. / В.О. Кулявець – К.: Кондор, 2016. – 194 с.

34 Офіційний сайт Міністерства транспорту України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mintrans.gov.ua/>

35 Офіційний сайт Державного комітету статистики України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

36 Довідник основних показників роботи регіональних філій АТ «Укрзалізниця» (2006-2021 рр.). – К.: Укрзалізниця, 2022. – 38 с.

37 Гойхман І.М. Статистика залізничного транспорту. Частина III.: Експлуатаційна статистика залізничного транспорту: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2010. – 346 с.

38 Кулаєв Ю.Ф. Економіка залізничного транспорту: Навчальний посібник. – Ніжин: 2006. – 232с.

39 Економіка залізничного транспорту: навч. посіб. / М. В. Макаренко, В. П. Яновська, В. І. Творонович, О. Р. Приймук та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. В. П. Яновська. – 2-ге вид., перероб. – К. : Проф. книга, 2019. – 376 с.

40 Дикань В.Л. Економіка і організація локомотивного господарства: Підручник / В.Л. Дикань, Ю.Є. Калабухін, В.О. Зубенко, І.В. Токмакова, Т.М. Юсупова. – Харків: УкрДАЗТ, 2011. – 410 с.

41 Пасічник, В.І. Теоретичні основи економіки експлуатаційної діяльності залізниць: монографія / В.І. Пасічник. – К.: Наук. світ, 2003. – 222 с.

42 Пасічник, В.І. Управління економікою експлуатаційної роботи залізниць України: навч. посібник / В.І. Пасічник. – К.: Основа, 2005. – 376 с.

43 Латиш Л.О. Методологічні складові ефективності та ознаки її класифікації / Л.О. Латиш // Збірник наукових праць УкрДАЗТ. Українська державна академія залізничного транспорту. – 2008. – № 93. – С. 73-76.

44 Немілостивий В.О. Дослідження та розробка технічних вимог до нового маневрового тепловоза потужністю 750-800 к.с. для експлуатації у за-

лізничних господарствах підприємств промисловості України / В.О. Неміловський, А.В. Донченко, Ю.С. Павленко, В.О. Бойко, В.М. Леонтев // Збірник наукових праць ДП «УкрНДІВ». Рейковий рухомий склад. – С. 17-25.

45 Аулин Д.О. Розрахунковий комплекс оцінки ефективності використання ресурсозберігаючих технологій очистки систем дизеля та тепловоза / Д.О. Аулин, А.О. Каграманян, А.П. Фалендиш, О.В. Рудковський // «Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. Харків: УкрДУЗТ, – 2017. – №6. – С. 9-15.

46 Балака Є.І. Оцінка економічної доцільності інвестицій в інноваційні проекти на транспорті: Навчальний посібник. / Є.І. Балака, О.І. Зоріна та ін. – Харків: УкрДАЗТ, 2005. – 210 с.

47 Жердев М.Д. Визначення економічного ефекту заходів науково-технічного прогресу на залізничному транспорті: методичні вказівки / М.Д. Жердев, О.М. Гудков, В.Г. Яковенко, Ю.В. Мирошніченко; Українська держ. акад. залізнич. транспорту. – Х.: УкрДАЗТ, 2011 – 46 с.

48 Калабухін Ю.Є. Визначення економічного ефекту заходів науково-технічного прогресу на залізничному транспорті: методичні вказівки / Ю.Є. Калабухін, О.В. Шраменко; Українська держ. акад. залізнич. транспорту. – Х.: УкрДАЗТ, 2011 – 30 с.

49 Калабухін Ю.Є. Концепція життєвого циклу в теоретичних підходах до вибору варіанту інвестицій в оновлення парка тягового рухомого складу / Ю.Є. Калабухін, Н.М.Каменева, Д.Д.Зленко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – Харків: УкрДУЗТ, 2018. – Вип. 62. – С. 241-248.

50 Калабухін Ю.Є. Теоретичні положення оновлення тягового рухомого складу з урахуванням життєвого циклу / Ю.Є. Калабухін, Е.Д. Тартаковський // Зб. наукових праць. – Х. : УкрДАЗТ. – 2009. – Вип. 111. – С. 106-120.

51 Калабухін Ю.Є. Методологія визначення вартості життєвого циклу в контексті оцінки інноваційно-інвестиційних проектів тягового рухомого складу залізниць України / Ю.Є. Калабухін, О.І. Зоріна, Н.М. Каменева // Ви-

переджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практика: монографія // Суми: Тритотрія, 2018. – 395-404 с.

52 Калабухін Ю.Є. Аналіз сучасних підходів до оцінки техніко-економічних показників функціонування тягового рухомого складу на основі вартості життєвого циклу / Ю.Є. Калабухін, А.П. Фалендиш, С.Г. Грищенко // Зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – Вип. 107. – С. 5-11.

53 Калабухін Ю.Є. Теоретичні положення визначення вартості життєвого циклу тягового рухомого складу / Ю.Є. Калабухін // Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна. – Дніпропетровськ: ДНУЗТ, 2008. – Вип. 24. – С. 221-225.

54 Калабухін Ю.Є. Показники ефективності використання тягового рухомого складу на основі даних вартості життєвого циклу / Ю.Є. Калабухін // Зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ, 2008. – Вип. 99. – С. 28-34.

55 Калабухін Ю.Є. Обґрунтування вибору варіанту оновлення локомотивів з урахуванням життєвого циклу / Ю.Є. Калабухін, О.В.Рудковський // Зб. наук. праць. – Харків: УкрДУЗТ, 2016. – Вип. 166. – С. 172-179.

56 Калабухін Ю.Є. Формалізація оцінки ремонтної складової життєвого циклу маневрового тепловоза / Ю.Є. Калабухін, О.В.Рудковський // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2017. – № 4. – С. 199-203.

57 Калабухін Ю.Є. Результати аналізу часових рядів споживання палива маневровим тепловозом в експлуатації / Ю.Є. Калабухін, О.В.Рудковський // Одеський національний політехнічний університет «Інформатика та математичні методи в моделюванні». – 2017. – том 7, № 1-2. – С. 87-95.

58 Калабухін Ю.Є. Застосування методології планування експерименту для математичного моделювання витрат палива маневровим тепловозом / Ю.Є. Калабухін // Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті. Харків: УкрДАЗТ, 2009. – №5-6. – С. 90-92.

59 Калабухін Ю.Є. Методологія та результати оцінки техніко-економічних показників використання сучасних маневрових тепловозів для роботи на маневровій горці / Ю.Є. Калабухін // Зб. наукових праць. – Харків: УкрДАЗТ, 2009. – Вип. 110. – С. 19-30.

60 Методика розрахунку норм витрат дизельного палива і електроенергії на тягу поїздів: затв. наказом Укрзалізниці від 09.06.2004 р. № 113-Ц.

61 Номенклатура витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України. – К. Укрзалізниця, 2018 р. – С. 451. Затверджена наказом ПАТ «Українська залізниця» від 01.11.2018 р. № 669-Ц.

62 Наказ Укрзалізниці. «Про вдосконалення системи технічного обслуговування, експлуатації, поточного та капітального ремонтів тягового рухомого складу» № 107 / Н від 11.03.2005 р.

63 Калабухін Ю.Є. Методологія оцінки екологічних показників функціонування магістральних тепловозів протягом життєвого циклу / Ю.Є. Калабухін // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. – Луганськ: СНУ, 2009. – №4 (134). – Частина 2. – С. 88-95.